

ΕΡΜΗΝΕΙΑ
ΤΩΝ
ΝΟΜΩΝ ΤΟΥ 'ΥΙΕ' ΚΑΙ ΟΣΗ'
ΠΕΡΙ
ΚΑΤΑΛΙΩΞΕΩΣ ΤΗΣ ΛΗΣΤΕΙΑΣ

ΥΠΟ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΟΥΡΙΚΗ
Δικηγόρου ἐν Πάτραις

«Nisi utile est, quod
facimus stulta est
gloria».

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ
Τύποις 'Ηρακλέους Π. Εύμορφοπούλου
1902

Τῆς ἐπιπέρας τῆς ἐκδόσεως τῆς βιβλιοθήκης
ἐπιπέρας τῆς ἐκδόσεως τῆς βιβλιοθήκης
ἐπιπέρας τῆς ἐκδόσεως τῆς βιβλιοθήκης

ΕΡΜΗΝΕΙΑ

ΤΩΝ
ΝΟΜΩΝ ΤΟΥΔ' ΥΙΕ' ΚΑΙ ΩΕΗ'
ΠΕΡΙ
ΚΑΤΑΔΙΩΞΕΩΣ ΤΗΣ ΔΗΣΤΕΙΑΣ

ὑπο
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΟΥΡΙΚΗ
Δικηγόρου ἐν Πάτραις

«Nisi utile est, quod
facimus stulta est
gloria».

ΕΝ ΠΑΤΡΑΙΣ
Τύποις Ἡρακλέους Π. Εὐμορφοπούλου
1902

П. Д. 2554

ΤΩ, ΦΙΛΑΤΩ, ΜΟΙ
ΦΙΛΙΠΠΩ, Α. ΚΟΝΤΟΓΟΥΡΗ,

Α'. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙ

ΤΟΥ

ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΡΟΞΕΝΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΔΕΙΓΜΑ ΕΛΑΧΙΣΤΟΝ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΕΚΤΙΜΗΣΕΩΣ.

ΤΗΝ ΑΠΑΡΧΗΝ ΤΑΥΤΗΝ

ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ

Γ' ΜΟΥΡΙΚΗΣ

Πηγαί και Βοηθήματα.

Ἐκτὸς τῶν σχετικῶν Ποινικῶν Συγγραφῶν καὶ τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς ἐπὶ τοῦ νόμου ΡΟΒ'. τῆς 1 Φεβρουαρίου 1867 περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας, καὶ ἐξ ἀφορμῆς ἀναφοράς κατοίκων Ἀγρινίου γενικῆς συζητήσεως περὶ ληστείας κατὰ τὴν Βουλευτικὴν σύνοδον τοῦ 1869, ἰδιαίτερα πρὸς κατανόησιν τοῦ Νόμου ΤΟΔ'. ἀπαιτεῖται ἡ μελέτη:

ἀ.) Τῆς Ἱστορίας Ἑλληνισμοῦ τόμοι δύο ὑπὸ Κυριακίδου.

β.) Τοῦ Νησχ. περὶ ληστείας ὑπὸ Ροντήρη (1869).

γ.) Τῆς Αἰτιολογικῆς Ἐκθέσεως τοῦ Πρωθυπουργοῦ ἐπὶ τοῦ Ν. ΤΟΔ'.

δ.) Αἱ ἀγορεύσεις ἐν τῇ Βουλῇ ἐπὶ τοῦ νομοσχεδίου περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας, ἃς εὐχερῶς δύναται νὰ ἀναζητήσει ὁ ἐρμηνευτὴς τοῦ νόμου ΤΥΔ'. ἐν ταῖς κάτωθι σελίσιν τῆς ἐφημερίδος τῶν συζητήσεων τῆς Βουλῆς. Περιόδου Γ'. Συνόδου Β'. ἔτος 1871:

Σελ.	Σελ.	Σελ.
16—20	185	225
227—239	253—260	266
270—282	293—338	373—393
341—349	365—370	
499—472.		

*Ὅρα καὶ σελ. 100—101, 130—174, 181—201 ἐφημερίδος Συζητήσεων Βουλῆς τόμ. Α'. ἔτους 1867. Ἐπίσης σελ. 16—20, σελ. 25—42 τόμ. Γ'. 1865—1866. *Ὅρα καὶ σελ. 738, 785, 828, 841 τόμ. Β' 1871.

*Ὅρα καὶ ἐγκύκλιον Ἰπουργεῖου Δικαιοσύνης ἀριθ. 148 τῆς 17 Δεκεμβρίου 1848 περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας ἐν Συλλογῇ Ἐγκυκλίων Ἰπουργεῖου Δικαιοσύνης ὑπὸ Θανοπούλου καὶ Κρασσά σελ. 193 ἐκδ. 1870 Ἐπίσης αὐτόθι σελ. 267—270, 409, 414—415, 539, 604—606.

*Ὅρα καὶ τὸ ΙΓ'. κεφ. § 2 τοῦ συγγράμματος Βένθαμ. περὶ Νομοθεσίας Ποιν. τόμ. Α'. ἐκδ. Δυμόντου—Ἀθανασιάδου 1834 ἐν Αἰγίῳ. *Ὅρα καὶ τὴν ἀπὸ 9 Ἰουνίου 1877 ἐγκύκλ. τοῦ Ἄρ. Οἰκονομοῦ Εἰσαγγελίως Ἐφετῶν ἐν Οἰκονομικῇ Ἐπιθεωρήσει ἰδίῳ τόμ. 5ος (1877—78) σελ. 246—250.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ

§ 1. Οικονομία του πρώτου και δευτέρου μέρους

Ἐν τῷ πρώτῳ και δευτέρῳ μέρει τοῦ βιβλίου διελάβομεν ἐπιστημονικὴν ἐρευναν τοῦ ἰδιωνύμου παρ' ἡμῖν ἀδικήματος περὶ καταδιώξεως τῆς Ἑλληνικῆς (1) ληστείας ἀπο καθαρᾶς νομικοστορικῆς ἀπόψεως· τὴν τοιαύτην ἐρευναν ἐκρίναμεν ἀπαραίτητον πρὸς κατανόησιν τοῦ πνεύματος τῆς περὶ ληστείας Ἑλληνικῆς νομοθεσίας, εἰς τὸ ὅποιον δὲν δύναται τις νὰ ἐμβαθύνῃ διὰ τῶν ξηρῶν ἄρθρων τοῦ νόμου, ἢ και διὰ μόνης τῆς συνδρομῆς τῶν ἐρμηνευτικῶν ὑπὸ τὰ ἄρθρα ἐν ὑποσημειώτεσι σχολίων· τὸσφ δὲ μᾶλλον εἶνε ἀπαραίτητος ἡ τοιαύτη μελέτη προεισαγωγικῶς, διότι οἱ εἰδικοί νόμοι περὶ ληστείας ΤΟΔ, ΥΙΕ, ΩΞΗ εἶνε γέννημα καθαρῶς Ἑλληνικόν, συνεπέαι τῆς δυσφημίσεως κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς χώρας ἡμῶν, ὡς ἐστερημένης δημοσίας ἀσφαλείας, και μετὰ τὰ νομοθετικὰ ἐκταχτα μέτρα τὰ ὅποια ἔθεσεν ἐν ἰσχύϊ ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διαδοχικῶς ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τοῦ πρώτου συστηματικοῦ ἀλλ' ἀτελοῦς Ν. ΡΟΒ' τῆς 1 Φεβρουαρίου 1867 περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας.

§ 2. Μέθοδος ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τοῦ Νόμου ΤΟΔ'.

Ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῶν Νόμων περὶ καταδιώξεως τῆς Ἑλληνικῆς ληστείας δὲν θ' ἀκολουθήσωμεν τὴν γνωστὴν ἐρμηνευτικὴν συγκριτικὴν μέθοδον· τούναντίον ἵνα κατανοή-

(1) ὅρα ἀγόρευσιν Κοντοσταύλου, ὑπουργοῦ Δικαιοσύνης ἐν σελ. 272, (πρβλ. και σελ. 299) ἐνθα ἐκτίθεται, διατὶ ὁ ξένος νομοθέτης ἐξέλαθε τὸν ληστὴν ὡς κοινὸν κακοῦργον και ὄχι ὡς πολέμιον τοῦ στέμματος, ὡς τὸν ἐλαμβάνει ὁ ἐν ἰσχύϊ νόμος. Περὶ τῆς ἐν Γερμανίᾳ και τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ ὑπαρξάσης ἄλλοτε ληστείας ἀναμνήσεις μόνον και αὐται λίαν ἀσθενῶς και λίαν μεμακρ.σμένως σώζονται σήμερον σελ. 278).

σωμεν τὸ πνεῦμα τῶν λέξεων τοῦ Νομοθέτου, θὰ ζητήσωμεν νὰ ἀνεύρωμεν διὰ τοῦ κειμένου τὴν θέλησιν αὐτοῦ· πρὸς τοῦτο δὲ θὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τοὺς ἱστορικοὺς λόγους, εἰτινες ἐδῶκαν ἀφορμὴν τῷ Ἑλληνι Νομοθέτῃ νὰ δημιουργήσῃ πρὸς καταδίωξιν τῆς ληστείας ἀπὸ τοῦ Β. Δ. τῆς 10 Νοεμβρίου 1836 περὶ εὐθύνῃς τῶν δήμων διὰ ληστείας, πρῶτον μὲν τὸν Νόμον ΡΟΒ'. τοῦ 1867, εἶτα δὲ, καταργηθέντος τούτου τοὺς Νόμους ΤΟΔ', ΥΙΕ', καὶ ΩΞΗ', εἰτινες ὑπάρχουν νῦν ἐν ἰσχύτῃ διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς 8 'Ιουνίου ἔ. ἔ.

§ 3. Οἱ Νόμοι ΤΟΔ'. ΥΙΕ'. ΩΞΗ'. κατατάσσονται εἰς τοὺς εἰδικοὺς ἀποκλειστικοὺς ποινικοὺς νόμους.

Γνωστὸν ὅτι ἐπὶ ἀνεπαρκείας τῶν ποινῶν ἡ δημοσία συνειδησις περὶ αὐτῆς χρησιμῆς εἰς τὴν ἐπιβολὴν αὐστηροτέρων ποινῶν, ὅπως εἰς τὴν περίπτωσιν κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ποινὰί κρίνονται ὑπερβολικαί χρησιμῆς ἡ αὐτὴ δημοσία συνειδησις, ὑποδοθηθεὶς καὶ ἐκ τῶν ἐτυμηγοριῶν τῶν ἐνόρκων, ἀρνούμενων πρόδηλον ἐνοχλήν, ἀπορριπτουσῶν αὐθαιρέτως ἐπιβαρυντικὰς περιπτώσεις ἢ δεχομένων ἐκ συστήματος ἐλαφρυντικὰς, εἰς ἐπιβολὴν μετριοτέρων ποινῶν.

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τούτων μεταρρυθμίζονται αἱ ποινικαὶ νομοθεσίαι. Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τούτων συνετάγησαν καὶ οἱ Νόμοι περὶ καταδίωξεως τῆς ληστείας παρ' ἡμῖν. Ὁ Ἑλλην νομοθέτης φρονῶν ἀπὸ τοῦ 1836 καὶ ἐντεῦθεν, ἰδιαιτάτα δὲ μετὰ τὸν Ν. τοῦ 1867, ἀφ' ἧς μετὰ τὴν μεγάλην τοῦ Δήλεσι καταστροφὴν ὑπὸ τῶν Ἀρβανταίων ἀπεφασίσθη νὰ ἐξοντωθῇ ἡ ἀτιμαζούσα τὸ Ἔθνος ληστεία καὶ δίδουσα ἀφορμὴν εἰς τοὺς ἐχθροὺς τῆς Ἑλλάδος, ὅπως ὑβρίζουσιν αὐτήν, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς ληστείας ἐν Ἑλλάδι ὑπάγεται ὡς εἶδος εἰς τὴν μείζονα ἔννοιαν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας (πρὸβλ. Ροντήρη. Ἡ κατὰ Σύνταγμα ὀργάνωσις τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους τόμ. Β'. § 132 σελ. 25), περιπλέον δὲ ὅτι σκοπὸς πάσης ἀγαθῆς νομοθεσίας εἶνε ἡ ἀποτροπὴ τῶν ἐγκλημάτων, ἐνομοθέτησε τὸν εἰδικὸν νόμον περὶ ληστείας τοῦ 1871 (ΤΟΔ'. τῆς 27 Φεβρουαρίου) διὰ τοῦ ὁποίου τιμωρεῖται: α) καὶ αὐτὴ αἷ ἔνωσις δύο ἢ πλειόνων πρὸς

ἐκτέλεσιν ληστρικῶν πράξεων» (ἄρθρ. 2 Ν. ΤΟΔ), παρὰ τὰ ἄρθρα 57, 61, 47 καὶ 66 κοινοῦ Ποιν. Νόμου. 6') τιμωρεῖται οὐχὶ ἡ ἐνοχὴ ὡς τοιαύτη, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἐγκλήματος σειρά ὀλοκληρῶς συγγενῶν τοῦ ἐγκληματίου δι' ἐκτοπίσεως (δρα ἄρθρ. 21 Ν. ΤΟΔ), παρὰ τὸν κανόνα τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου «ἡ τιμωρία ἐπιβάλλεται προσωπικῶς εἰς τὸν ἐνοχον· σύζυγοι, συγγενεῖς ἀνιόντες καὶ κατιόντες ἀπαλλάσσονται πάσης ποινῆς» (ἄρθρα 76 καὶ 130 § 3· γ') οἱ ὅπως δὴποτε συνεργήσαντες εἰς τὴν ληστείαν ἀνεξαρτήτως μετὰ ἢ ἄνευ ἰδιοτελείας, ὡς συνεργοὶ ἢ τυχατοὶ συναυτουργοὶ τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν τακτικῶν δικαστῶν τοῦ Πλημμελειοδικείου χωριζομένης τῆς δίκης (ἄρθρ. 30 Ν. ΤΟΔ'. ἐν συνδ. μετ' ἄρθρα 3—7), παρὰ τὸν κανόνα τῆς κοινῆς ποινικῆς δικονομίας, καθ' ὃν «ἐπὶ συναφῶν πλημμελημάτων καὶ κακούργημάτων τὸ δικαστήριον, ὅπερ δικάζει περὶ τοῦ βαρυτέρου κακούργηματος εἶνε ἀρμόδιον καὶ δι' ἕλα τὰ λοιπὰ πλημμελήματα (ἄρθρ. 33 Ποιν. Δικον.), δ') καθιεροῦται ἡ ἀναδρομικὴ ἰσχύς (1) τοῦ Ν. ΤΟΔ' διὰ τοῦ Β. Δ. τῆς νῦν Κυβερνήσεως περὶ θέσεως προσωρινῆς εἰς ἐνέργειαν τῶν ἀπὸ 27 Φεβρουαρίου καὶ 29 Μαΐου 1871 νόμων ΤΟΔ'. καὶ ΥΠΕ'. περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας, «ὁ χρόνος τῆς προσωρινῆς ἰσχύος τῶν νόμων τούτων, ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς κατὰ νόμον λήξεως τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἰσχύον οἱ εἰρημένοι νόμοι δυνάμει

(1) Ὑπὸ τοιοῦτον πνεῦμα δρα τὸ περισπούδαστον καὶ ἐμβριθές ἄρθρον ὑπὸ τὴν τίτλον «Τί καταδιώκουν» τοῦ Μ. Γ. Σακελλαρίου ἐν τῷ «Νεολόγῳ Πατρῶν» ἀριθ. 148. Τὴν ἐν καιμένῳ γνώμην δέχεται σιωπηρῶς ὁ Στ. Γεωργόπουλος ἐν «Καιροῖς» ἀριθ. 4,823· contra, ῥητῶς ὁ ἐγκριτὸς ἐν Ἀθήναις δικηγόρος κ. Ν. Δημητρακόπουλος· ἐξετάζων τὰ περὶ ἐπιβληθσομένης ποινῆς τοῦ ληστοῦ Πανοπούλου (Ἀκρόπολις ἀριθ. 7,292) τὴν γνώμην ταύτην πρῶτος καὶ ἐγὼ ἐν συνεντεύξει δημοσιογραφικῇ ὑπεστήριξα (Πελοπόννησος τῆς 17 Ἰουνίου ε. ε), πλὴν ἐσφαλμένως. (δρα καὶ εἰς «Καιροῦς» ἀριθ. 4,821. «Ἀκρόπολις» ἀριθ. 7,291 γνώμας δικηγόρων περὶ τούτου.

τοῦ ἀπὸ 30 Ἀπριλίου 1901 ἡμετέρου Διατάγματος, ὀρίζεται εἰς ἓν ἔτος» (πρὸς πλείστα δευτ. Διατάγματα ὁμοιοτύπως καὶ ὁμοιομόρφως ἔχοντα· αὐτολεξεῖ ὡς τὸ παρὸν ἐν σελ. 778 τῆς Ποιν. Δικονομίας τῶν Ἑλληνικῶν Κωδίκων Δυσβουσιώτου ἐκδ. 1901), παρὰ τὸν κανόνα τοῦ κοινῶν ποινικοῦ νόμου, καθ' ὃν οὐδέποτε οἱ ποινικοὶ νόμοι ἔχουσιν ἀναδρομικὴν ἰσχύν, εἰ τιμωροῦνται οἱ βλαχοποιμένες, οὐχὶ λόγῳ συνεργείας εἰς τὴν ληστείαν, ἀλλὰ λόγῳ ὅτι οἱ πλείστοι τῶν ἀποτελούντων τὰς ληστρικὰς συμμορίας ἐκ τῆς τάξεως τῶν βλαχοποιμένων ἐξήλθον (ἄρθρα 25—27 δευτ. Αἰτιολογικὴν ἔκθεσιν τοῦ Πρωθυπουργοῦ Α. Κουμουνοῦρου ἐν σελ. 17 Ἐφημερίδος τῶν Συζητήσεων τῆς Βουλῆς. Περιόδου Γ'. Συνόδου Β'. ἔτους 1871). στ') Ἐπεκτείνονται τὰ καταδιωκτικὰ μέτρα καὶ πέραν τῶν ὄρων τῆς ἡμετέρας ἐπικρατείας (ἄρθρον 17 καὶ Ἐπιστηγικὴν ἔκθεσιν αὐτόθι), παρὰ τὸν κανόνα τῆς ἐπιχωρίου δικαιοδοσίας τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης *principe de territorialité* (ἄρθρον 1 Ποιν. Δικον. καὶ Μεταξῶν Σύστημα Ποιν. Δικαίου τομ. Α'. σελ. 40 ἐπ. § 9), ζ') ὀρίζεται μικρότερον ὄριον (20 ἡμερῶν) ἐκτελέσεως τῆς κεφαλικῆς ποινῆς (ἄρθρον 32), παρὰ τὸ ἄρθρον 1 Ν. ΒΝΘ'. 31 Ἰουλίου 1892 περὶ ἐκτελέσεως τῆς θανατικῆς ποινῆς. Ἐν τρίτῳ μέρει θὰ ἐξετασθῇ διατὶ ἰσχύει τὸ ἄρθρον 32 τοῦ Ν. ΤΟΔ' καὶ ὅχι ὁ εἰδικὸς Νόμος ΒΝΘ'. ἢ τοῦ ἐπικηρυχθέντος ληστοῦ διατελεσθέντος ὑπὸ τὴν νόμιμον κηδεμονίαν τοῦ εἰκελοῦ δημάρχου ἢ περιουσία κατασχέται καὶ ἐκποιεῖται πρὸς ὄφελος τῶν ζημιωθέντων ἐκ τοῦ ληστοῦ κατὰ πρῶτον καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ δημοσίου ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἐξόδα τῆς καταδιώξεως κατὰ δεύτερον λόγον (ἄρθρον 33 καὶ 37 νοσχ. δευτ. καὶ Αἰτιολογικὴν Ἐκθεσιν Πρωθυπουργοῦ αὐτόθι), παρὰ τὸν κανόνα τοῦ κοινῶν ποινικοῦ δικαίου καὶ τῆς Πολιτικῆς Δικονομίας (ἄρθρα 25, 26 Ποινικοῦ Νομοῦ ἄρθρον 2 ψηφίσματος 31 Ὀκτωβρίου 1862 περὶ καταργήσεως τοῦ Πολιτικοῦ Θανάτου· (1) ἄρθρον 672 Πολ. Δι-

(1) Ὁ Σαράβας φρονεῖ ὅτι ἡ διάταξις αὕτη εἶνε ἄντικρος εἰς διμελιώδη διάταξιν καθ' ἣν ἡ γενικὴ δήμευσις ἀπαγορεύεται (σελ. 271 ἐφημ. Συζητ.)· ἰννοεῖ τὸ ἄρθρ. 18 τοῦ Συντάγματος 1864.

κον). (1) και θ') Ἐσημειώθησαν ἐν τῷ Νομοσχέδιω: 1) χάριν τῆς ταγύτητος τῆς ἐκδικάσεως και διὰ τὴν ἀσφάλειαν τῆς ποινῆς τὸ ἄρθρον 30 (νοσχ.δ.) ἐπιτρέπων τῷ Εἰσαγγελεὶ δι' ἀπειθείας κλήσεως νὰ εἰσάγῃ τὴν κατηγορίαν· 2) τὸ ἄρθρον 31, 32 και 3) τὸ ἄρθρον 33 ἀπολύτως καταργῶν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 406, 408, 457, 458 κοινῆς ποινικῆς δικονομίας «Κατὰ τῆς ἐτυμηγορίας τῶν ἐνόρκων και κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῶν συνέδρων κατ' οὐδεμίαν περίστασιν ἐπιτρέπεται ἀναίρεσις», πρὸς ἐπιψήφῃσιν, πλὴν ἢ Βουλῆ, κατόπι μακρᾶς ἀγορεύσεως μεταξὺ τῶν βουλευτῶν Ροντήρη, Λάππα, Σωτηροπούλου, Κολλιιάτσου, Μίληση και αὐτοῦ τοῦ Κουμουνδούρου, ἀτήλειψε τὰ ἄρθρα ταῦτα διὰ ψήφων 68 κατὰ 27, 4 ἀρνηθέντων, ἐπὶ 99 ψηφορορησάντων ἐν συνόλῳ (βρα σελ. 365—368 Ἐφημερίδος Συζητήσεων Βουλῆς).

§ 4. Συνέχεια και τέλος τοῦ προηγουμένου παραγράφου

Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀνωτέρω διαφορῶν ἐξαγομὴν τὴν ἀρχὴν ὅτι ὁ νόμος ΤΟΔ' ἀνήκει εἰς τοὺς εἰδικούς ἀποκλειστικούς ποινικούς νόμους, οἳ εἰσιν ὁ περὶ στρατιωτικῆς ποινικῆς νομοθεσίας, ὁ περὶ τύπου κλπ. ἥτοι ἔχει ἴδιον και ἀνεξάρτητον σκοπὸν, προκληθέντα παρ' ἡμῖν ἰδίᾳ ἕνεκα τοπικῶν λόγων και ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως προληπτικῆς ἀστυνομικῆς ἐξουσίας.

Ἐτονίσαμεν ὅτι ὁ Ν. ΤΟΔ' ἀνήκει εἰς τοὺς εἰδικούς ἀποκλειστικούς (2) ποινικούς νόμους, καθ' ὅσον ὑπάρχουσι και ἄλλοι εἰδικοί νόμοι ποινικῶν περιεχόμενον ἔχοντες, μὴ ὄντες και ἀποκλειστικοί· τοιοῦτοι δὲ εἶνε: οἱ νόμοι περὶ ἀσφα-

(1) βρα και ἄρθρα Ν. ΤΟΔ' 8, 18 § 2, 3, 20, 22 § 2 fin. 31 (35 νοσχ.) 34 (38 νοσχ.), τὸ τελευταῖον τούτων καθιεροῖ τὴν ἐμπρακτόν μετάνοιαν μετὰ τὴν τέλεισιν τοῦ ἀδικήματος, παρὰ τὸ ἄρθρον 51 Ποιν. Νόμου.

(2) Σύμφωνος Ζαίμησ πατῆρ ἀπολύτως (σελ. 275) και Ζίγγελης (σελ. 295—296) μετριασμένως πως και μᾶλλον οὐσιαστικῶς οἱ Σαράβας, Κοντόσταυλος, Ροντήρης και Κουμουνδούρος ἐν ἀγορεύσει (σελ. 270 271, 277, 278 ἴφημ. Συζ.) contra ἄρθρα 2 νόμου ΤΟΔ' 5 και 30 Νοσχ. και § 5 αἰτιολογικῆς ἐκθέσεως.

λείας τῶν σιδηροδρόμων, περὶ ἐκλογῶν, περὶ δημόσιας ὑγείας, περὶ ἀρχαιοτήτων κτλ.

Ἡ διαφορά - δὲ μεταξὺ τούτων καὶ ἐκείνων εἶνε σπουδαία, τὸ μὲν θεωρητικὴ, τὸ δὲ καὶ πρακτικὴ, ἐπιδρώσα οὐσιωδῶς ἐπὶ τῆς ἐφαρμοστέας ποινῆς.

Οἱ μὴ ἀποκλειστικοὶ ποινικοὶ νόμοι κανονίζουσιν ἀντικείμενά τινα καὶ ἐπιβοηθητικῶς μόνον κυροῦσι τὰς διατάξεις τῶν διὰ ποινῶν ἤτοι πρὸς ἐφαρμογὴν ὑπὸ τοῦ δικαστοῦ εἰδικοῦ ποινικοῦ νόμου ἢ πρὸς μελέτην αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἐρμηνευτοῦ ἀπαιτεῖται καὶ ἡ συνδρομὴ τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου. Ἄνευ αὐτῆς ὁ μὲν ἐρμηνευτὴς δὲν θὰ δυνηθῆ νὰ ἐξέλθῃ τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ σκοποῦ τοῦ Νόμου, ὁ δὲ ἐφαρμοστής κινδυνεύει νὰ ἀνυψώσῃ σημαίαν εἰς τὴν ἀτιμωρησίαν τοῦ ἐγκλήματος ἐπὶ τῇ προφάσει ὅτι τοῦ εἰδικοῦ ποινικοῦ νόμου σιωπῶντος, ἡ σιωπὴ του δὲν ἀναπληροῦται, λόγῳ ὅτι ἀπαγορεύεται εἰς τὸν ποινικὸν δικαστὴν νὰ πλάττῃ δι' ἀναλογίας ἢ ἐρμηνείας: ἀδίκημα, ποινὴν ἢ ἀρμοδιότητα.

Ἐπὶ παραδείγματι, προκειμένου περὶ ἐφαρμογῆς εἰδικοῦ ποινικοῦ νόμου, λ. χ. τοῦ νέου Νόμου περὶ ἀρχαιοτήτων ΒΚΜΣΤ'. τοῦ 1899, θὰ συμβῆ τὸ τερατώδες καὶ ἀκατανόητον φαινόμενον — ἡ κλοπὴ τῶν ἀρχαιοτήτων, τῶν ἱερῶν τοῦ ἀρχαίου μεγαλείου κειμηλίων, ἧτις ἐτοιμωρεῖτο ὑπὸ τοῦ παλαιότερου νόμου τῆς 10 Μαΐου 1834 νὰ μὴ τιμωρεῖται ὑπὸ τοῦ νέου νόμου ὡς ἐκ τῆς σιωπῆς του, λόγῳ τῆς ἀρχῆς ὅτι ὁ ποινικὸς δικαστὴς διὰ νὰ ἐπιβάλλῃ ποινὴν πρέπει νὰ βεβαιώσῃ δύο τινά.

α') ὅτι τὸ ἀποδιδόμενον εἰς τὸν κατηγορούμενον γεγονὸς ἀποτελεῖ ὠριτὸν ἀδίκημα προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ δεινα νόμου β'). ὅτι ὁ νόμος οὗτος ἐπιβάλλει ὠρισμένην ποινὴν εἰς τὴν παραβασιν τοῦ νόμου.

Εὐτυχῶς ὁμως ὁ Ἄρειος Πάγος πέρυσιν ἔθεσεν. τέρμα εἰς τὴν ἐρμηνείαν ταύτην καὶ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 49. τοῦ 1901 ἀποφάσεως τον ἐδέχθη τὸ πόρισμα τῆς ἐπιστήμης ὅτι ἐν περιπτώσει ἐφαρμογῆς εἰδικοῦ — μὴ ἀποκλειστικοῦ — ποινικοῦ νόμου, ἡ σιωπὴ αὐτοῦ ἀναπληροῦται ὑπὸ τοῦ κοινοῦ νόμου.

Και ταῦτα ὅσον ἀφορᾷ τοὺς εἰδικούς ποινικούς νόμους, οἵτινες δὲν εἶνε ἀποκλειστικοί. Ἐλθωμεν νὰ ἐξετάσωμεν ἤδη τοὺς ἀποκλειστικούς ποινικούς εἰδικούς νόμους καὶ ἰδίᾳ τὸν Νόμον ΤΟΔ'.

Γενικῆ ὁμόφρονος ἀρχῆ πάντων τῶν ποινικολόγων εἶνε ὅτι, οἱ ἀποκλειστικοὶ εἰδικοί ποινικοὶ νόμοι δὲν συντρέχουσι τοῖς κοινοῖς ἢ γενικοῖς ποινικοῖς νόμοις.

Τὴν ἀρχὴν ταύτην ἠκολούθησε καὶ ὁ νόμος ΤΟΔ'. ἐν τῷ συνόλῳ τῶν διατάξεων αὐτοῦ οὐσιαστικῶς ἅμα καὶ τυπικῶς, δικονομικῶς.

Ἀνωτέρω ἐν § 3 ὑπεδείξαμεν πλείστας δτας ἐν δλωθμελιώδεις ἀρχὰς τοῦ Ν. ΤΟΔ', ἀνεξαρτήτους καὶ πάντῃ ἐναντίας τῶν γενικῶν ἀρχῶν τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου. (1)

Καὶ αἱ οὐσιαστικαὶ διαφοραὶ ὑπεδείχθησαν ἐν § 3 ἐδ. α, β' καὶ δ'. ἐπ. ἡ μόνη δικονομικὴ διαφορὰ, ἣν διαγραφεῖ ἐν Κεφαλαίῳ τετάρτῳ ὁ Ν. ΤΟΔ', ἐσημειώθη ἐν § 3 ἐδ. γ'. Κατωτέρω πρὸς πληρεστέραν κατανόησιν τοῦ πνεύματος τοῦ Ν. ΤΟΔ'. ἰδίᾳ δὲ τῆς ἀρχῆς τῆς ἀποκλειτικότητος τοῦ νόμου ἀνάγκη νὰ διαλάβωμεν ἐν ἐκτάσει δτα ἐν § 3 ἐδ. α. διὰ βραχέων ἐσημειώσαμεν.

§ 5. Ἀποκλειστικότης τοῦ Ν. ΤΟΔ'. Ἑρμηνεῖα τοῦ ἄρθρου 2 § α Ν. ΤΟΔ'.

Τὸ ἄρθρ. 2 § α φέρει: «πᾶσα ἔνωσις δύο ἢ πλείονων πρὸς ἐκτέλεσιν ληπτικῶν πράξεων.....ἐπάγει τὴν ποινὴν τοῦ θανάτου». Κατὰ τὴν στενὴν, στενωτάτην γραμματικὴν ἐρμηνείαν αὐτοῦ, ἀναγκαίαν πρὸς ἐξήγησιν ποινικῶν νόμων, τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀπομακρύνεται κατὰ πολὺ τῶν γενικῶν διατάξεων τοῦ Α'. βιβλίου τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου. (2) ἀπομακρύνεται δὲ τῶν διατάξεων τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου κατὰ

(1) δρα καὶ ἄρθρον 27 § 1. Ν. ΤΟΔ'.

(2) Τὸ ἄρθρον 2 Ν. ΤΟΔ' οὐδὲν ἕτερον εἶνε ἢ ἐπανάληψις τοῦ ἄρθρου 124 Ποιν. Νόμου περὶ συνωμοσίας, (δρα ἀγορευοῦσιν Πρωθυπουργοῦ σελ. 279—280) εἶνε ζήτημα ὁμοῦ: ἂν νῦν ἰσχύει τὸ ἄρθρον 124 ὄχι μόνον κατὰ τὴν σύλληψιν ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐκτέ-

τε τὰς προϋποθέσεις περί κατατάξεως τοῦ εἴδους τοῦ ἀδικήματος τῆς ληστείας ἐν ἐγκληματικῇ ἐνώσει προσώπων, ὡς καὶ κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ποινῆς.

Καθιεροῦνται ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 ἰδιώθυμον ἀδίκημα ὡς πρὸς τὴν κατάταξιν τοῦ εἴδους τῶν ἀδικημάτων τῆς ἐνώσεως.

Ἡ ἐνώσις προσώπων πρὸς ἐγκληματικὴν ἐνέργειαν κατὰ τὸν κοινὸν ποινικὸν νόμον διαιρεῖται εἰς:

1) Συστάσιν (ἄρθρ. 57) καὶ

2) Συμμορίαν (ἄρθρον 66).

Ἡ Σύστασις δὲ διακρίνεται τῆς Συμμορίας καὶ κατὰ τοῦτο: α. ὅτι ἐν τῇ συμμορίᾳ ἀπαραίτητα πρόσωπα πρὸς ἐγκληματικὴν ἐνέργειαν ἀπαιτεῖται νὰ ᾖ·ε τοῦλάχιστον πλειότερα τῶν δύο (ἄρα τρεῖς), καὶ β.) ὅτι ἐν τῇ συμμορίᾳ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ εἶνε ὠρισμένοι αἱ ἀξιοποιοὶ πράξεις ἄς σκέπτονται νὰ ἐκτελέσωσιν εἰ ἐνωθέντες.

Τὶ παρατηρεῖται ἐν τῷ ἄρθρῳ 2 τοῦ Ν. ΤΟΔ΄; ὅτι ὁ νομοθέτης διαγράφει εἶδος ἐνώσεως μὲ κράμα συστάσεως καὶ συμμορίας τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νομοῦ. Συστάσεως, διότι δέχεται ὅτι ἄρκοιεν διὰ τὴν ἐνωσιν καὶ δύο μόνον πρόσωπα, συμμορίας δὲ διότι δὲν ἀπαιτεῖ τὸ ὠρισμένον τοῦ εἴδους τῶν ἐκτελεσθησομένων ἀδικημάτων ὅπως ἐν τῇ συστάσει «πρὸς ἐκτέλεσιν ληστρικῶν πράξεων» (ἀορίστως).

Ἀλλὰ δὲν ἀρκεῖται εἰς μόνην τὴν διαφορὰν ταύτην ὁ νομοθέτης: δέχεται διαφορὰν καὶ ἐν τῇ ἐπιμετρήσει τῆς ποινῆς· καὶ χωρεῖ·ετι περαιτέρω· δέχεται τὸ τερατώδες καὶ σόλοικον νομικῶς δόγμα τῆς τιμωρίας τῆς διανοίας, τῆς τιμωρίας τῆς πρόπαρασκευαστικῆς ἐργασίας διὰ τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου ὡς πρὸς τοὺς ἀρχηγούς (ἄρθρ. 2 § β, γ.)

Ἰσὺν τῆς συνωμοσίας, μετὰ τὸ ἄρθρον 18 τοῦ Συντάγματος, ὅπερ καταργεῖ τὴν θανατικὴν ποινὴν ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἐγκλημάτων (δρα Πρακτ. Β' ἐν Ἀθῆν. Συνελ. στ. σελ. 183—189, Ἐφημ. Συνελ. στ. σ. 259, καὶ ἀγόρευσιν Μίληση ἐν Βουλῇ 1871 αὐτόθι σελ. 280). Ἡ διαφορὰ μεταξὺ τοῦ ἄρθρου 2 καὶ 124 εἶνε αὕτη: οἱ συνωμοταὶ κρύφα ἐνεργοῦσιν ἐν φῶϊ ληστὰς δημοσίᾳ (σελ. 282), κακοῦργον ἐλατήριον ἔχοντες ὑπὸ ὄψιν.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν ἣν δέχεται ὁ κοινὸς ποινικὸς νόμος cogitationis poenam nemo palitur.

Κατ' ἐξαιρέσειν τῆς ἀρχῆς ὅτι: δὲν τιμωρεῖται ἡ συμφωνία πρὸς ἐκτέλεσιν ἀδικήματος, ὁ κοινὸς ποινικὸς νόμος δέχεται ὅτι τιμωρεῖται καὶ ἡ ἀπλή συμφωνία ὡς ἡ ἀπόπειρα τοῦ ἀδικήματος (ἄρθρ. 47) μόνον εἰς ὠρισμένας περιπτώσεις, ἤτοι εἰς τὰ ἄρθρα:

1) 66 ἐν συνδ. μὲ τὸ 61, ἐπὶ συμμορίας.

2) 123 ἐπ. ἐπὶ ἐσχάτης προδοσίας καὶ συνωμοσίας.

3) 238, ἐπὶ προμηθείας ἐργαλείων πρὸς σκοπὸν παραποιήσεως μεταλλικῶν νομισμάτων.

Ὁ ἀποκλειστικὸς ὁμοῦ ποινικὸς νόμος ΤΟΔ' χωρεῖ πέραν καὶ τῆς ἐξαιρέσεως ταύτης· πρὶν ὁμοῦ ἰδῶμεν τί καθιεροῦν πέραν τούτων τὸ ἄρθρον 2, ἀνάγκη νὰ ἐξηγησώμεν πότε τιμωρεῖται ἡ ἀπλή συμφωνία κατὰ τοὺς ὅρους τῆς συμμορίας καὶ τῶν λοιπῶν ἄρθρων.

Τὸ ἄρθρον 61 Κοινῶν Ποιν. Νόμου ἀναγράφει ὅτι: «παραλειφθείσης παντάπασι τῆς συμφωνηθείσης πράξεως, ἀλλ' ὄχι ἐξ ἐλευθέρας θελήσεως τῶν συστασιωτῶν, τιμωροῦνται ὅτε ἀρχηγὸς καὶ οἱ λοιποὶ συναίτιοι διὰ τὴν γενομένην ἔνωσιν ὡς δι' ἀπόπειραν τῆς συμφωνηθείσης πράξεως». Ἐξετάσθων τίς ἡ ἀληθὴς ἐρμηνεία τοῦ ἄρθρου τούτου, τιμωρεῖται ἡ ἔνωσις αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἢ ἀπαιτεῖται οἱ ἐνωθέντες νὰ προσέβησαν μέχρι ἐξωτερικῆς πράξεως περιεχούσης ἀρχὴν ἐκτελέσεως, ἤτοι μέχρι τῶν στοιχείων τῆς ἀποπέρας; Ἐκτοτε ὑπεστήριξα τὸ δεύτερον ἐν τῷ Κακούργιοδικεῖῳ Πατρῶν, Ἰδίᾳ δὲ ἐν ἐκτάσει, παρὰ τὴν ἀρχουσαν γνώμην, κατὰ τὴν δίκην τῶν ληστῶν Πανάτση, Παππακώσα κλπ. (8—10 Ὀκτωβρίου 1900), ἀθωώθεντων, ὅτι: κατὰ τοσοῦτο μόνον δύναται νὰ καταλογισθῇ εἰς τὰ κατ' ἴδιαν πρόσωπα τὸ διαπραχθὲν ἀδίκημα, καθ' ὅσον ἐν τῇ δεδομένῃ περιπτώσει αἱ ἔννοιαι τῆς αὐτουργίας, ἠθικῆς αὐτουργίας καὶ συνεργίας ὄντως διεπραγματούθησαν διὰ τῆς ἐνεργείας τῶν κατ' ἴδιαν τούτων προσώπων—ὅτι δὲ πρὸς τοῦ τοις δὲ ν. δύναται νὰ γίνῃ λόγος περὶ ἀποπέρας ἐφ' ὅσον δὲν ὑπάρχει ἐκτέλεσις (βρα καὶ Liszt Ἐγχειρ. Ποιν. Δικ. § 49. III. 2. σελ. 296).

Και ταῦτα μὲν ὡς πρὸς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου· τὸ ἄρθρον ὅμως 2 ἐδ. α. β'. ὄχι μόνον αὐστηρότερον κατὰ τὰ ἀποτελέσματα τῆς ποινῆς χωρεῖ πέραν τούτου, ἀλλὰ καί κατὰ τὰς προϋποθέσεις, διότι προστίθῃσιν εἰς τὸ ἐδάφ. α. καὶ β'. ἐδάφ. ἢ μάλλον κῶλον τὸ ὅποιον δὲν ὑπάρχει πτωχῶς εἰς τὸ ἄρθρον 61 τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ νόμου· ἐκφράζεται δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ κώλῳ τοῦ ἄρθρου 2 Ν. ΤΟΔ'. ὁ νομοθέτης τόσοσιν σαφῶς, ὥστε νὰ μὴ μένη ὁ ἐλάχιστος ἐνδοιασμός, ὅτι τιμωρεῖ αὐτὴν μόνον τὴν συμφωνίαν πρὸς ἔνωσιν, διότι δὲν ἀπαιτεῖ συμῶσταν ληστρικὴν πράξιν, οὐδὲ συμβησομένην μὲν ἐν τῷ μέλλοντι, καθορισμένην οὖσταν ἐκ τῶν προτέρων, καθ' ὅσον ῥητικῶς λέγει «ἂν πρὸ πάσης ληστρικῆς πράξεως ἀποστώσι τῆς ἐνώσεως.....ἀπαλλάσσονται ἢ τιμωροῦνται διὰ τῆς ποιῆς τῆς ἀποείρας τῶν συμφωνηθεισῶν πράξεων».

§ 6. Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ προηγουμένου παραγράφου. Ἑρμηνεία τῆς λέξεως «τῆς ἐνώσεως τῶν ἐπικεκρυγμένων ληστῶν». Ἀναδρομικὴ ἰσχὺς τοῦ Ν. ΤΟΔ'.

Ἐὰν ὁ Ν. ΤΟΔ'. τεθῆ εἰς ἐφαρμογὴν μετὰ συμῶσταν ληστρικὴν πράξιν ἔχει ἀναδρομικὴν ἰσχύν;

Ἐν § 3 ἐδ. δ'. ἀπεφηνάμεθα καταφατικῶς, στηριχθέντες εἰς τὰ ἐκάστοτε Β. Δ. τὰ θέτονα εἰς ἐφαρμογὴν τῶν μεταβατικῶν νόμων ΥΟΔ'. ἢ καταφατικὴ δὲ λύσις ἔγκειται ἀκριβῶς εἰς τὴν φύσιν τῆς μεταβατικότητος τοῦ Νόμου τούτου· προσδιορίσθη κατ' ἀρχὰς ἡ ἰσχὺς τοῦ Νόμου ΤΟΔ'. διὰ μίαν τετραετίαν (ἄρθρον ἀκροτελεύτιον § fin), κατόπιν διὰ τοῦ Ν. ΧΙΘ'. τῆς 20 Ἰουνίου 1877 καὶ ΩΞΗ'. τῆς 27 Νοεμβρίου 1880 ἐπετράπη τῇ ἐκτελεστικῇ ἐξουσίᾳ (ἄρθρ. 2) νὰ τίθεται ἐν ἰσχύϊ ὁ Ν. ΤΟΔ' προσωρινῶς διὰ Β. Δ. Κατὰ συνέπειαν ἀφῆθη τῇ ἐκτελεστικῇ ἐξουσίᾳ ὑπὸ τῆς νομοθετικῆς πλήρης ἐνέργειας ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τῆς ἰσχύος τοῦ Νόμου ΤΟΔ' μετὰ ἀναδρομικῆς δυνάμεως. Ὑπὸ τοιοῦτον δὲ πνεῦμα καὶ τὰ Β. Δ. τὰ τιθέμενα εἰς ἐφαρμογὴν τὸν νόμον ΤΟΔ'. ἐντὸς τῶν νομίμων αὐτῶν ὁρίων ἀπεφῆναντο κατὰ τρόπον κανονιστικὸν νομοθετικῶς «ἔτι ὁ χρόνος τῆς προσωρινῆς

ισχύος τῶν νόμων ΤΟΔ'. κτλ. ἀρχόμενος ἀπὸ τῆς κατὰ Νόμον λήξεως τοῦ ἔτους, καθ' ὃ ἰσχυοὶ οἱ εἰρημένοι νόμοι, (ἦτοι ex tunc. ἔκτοτε), ὀρίζεται εἰς ἓν ἔτος».

Συζήτησις μακρὰ διεξήχθη ἐν τῇ Βουλῇ α.) περὶ τοῦ δρισμοῦ τῆς ἐπικηρύξεως, ἧτις διέπει τὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τοῦ 1840 ἂν δηλ. αὖ·η εἶνε καταδίκη εἰς θάνατον, ἢ ὡς ὑπεστήρξεν ὁ Ροντήρης ἀθλήσας ἀμοιβῆς πρὸς ἐκτέλεισιν δικαστικῆς πράξεως, διδομένη ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας» (σελ. 270—276, 278) ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ Σαρῶβα, ἐταχθησαν οἱ Παππαζαφειρόπουλος καὶ Ζαφ. μης πατήρ, β') περὶ τῆς ἐννοίας τοῦ ὄρου «δικαστικῶν ἐντάλματος», ἐνδουμένου, κατὰ τὴν διασάφην τοῦ Ἰπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, τοῦ κατασχετηρίου, ἐκδιδεμένου ὑπὸ ἀνακριτοῦ (σελ. 276) καὶ γ') ἂν ἡ γνώμη τοῦ ἀνακριτοῦ εἶνε δυνητικὴ ἢ ὑποχρεωτικὴ συνεπῆια τῆς υποβληθείσης ἐκθέσεως πρὸς ἐπικύρξιν ὑπὸ τοῦ Νομάρχου, Εἰσαγγελέως καὶ τοῦ Μοιράργου ὁ Κεμουνοῦδουρος ἐδήλωσαν ὅτι εἶνε δυνητικὴ (σελ. 275—276), ἀλλὰ περὶ πάντων τούτων ἐν τῷ τρίτῳ μέρει.

§ 7. Βάσις τοῦ Νόμου ΤΟΔ'.

Ὁ Εἰσηγητὴς τοῦ ΝΜΣΧ. περὶ καταδιώξεως τῆς ληστείας, τὸ ὁποῖον κατασπιν μακρῶν καὶ ἐπανειλημμένων συζητήσεων κατέστη νόμος τοῦ Κράτους, ρίπτει ἐν αὐτῷ τὴν ἰδέαν τοῦ συνεικισμοῦ (ἄρθρον ΝΜΣΧ. 27, 28. Ν. ΤΟΔ' τὰ αὐτὰ)· καὶ τεθετο διὰ τὸ νὰ κατερρωθῆ ἡ ἐκπύρωσις καὶ καταστροφή βαθμιαίως τῆς ληστείας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ παύσῃ αὕτη διὰ παντὸς καὶ νὰ μὴ ἀναγεννηθῆ εἰς τὸ μέλλον πλέον, (δρα σελ. 238, 239, 254, 255, 258 ἐφημ. Συζητήσ. Βουλῆς ἐνθα ἀγρεύσεις ὑπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο). Ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ τούτῳ κατὰ τὸ ἄρθρον 30 τοῦ ΝΜΣΧ. καὶ Νόμου «πᾶσαι αἰ. ἐντὸς τοῦ Δήμου παραθερίζουσαι ἢ παραχειμάζουσαι ποιμενικαὶ ὀμάδες (τζελιγκάτα) εὐθύνονται, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ποιμνίων καὶ μέχρι τοῦ ποσοῦ τῶν 3000 (*) δραχ. εἰς ἀποζημιῶσιν παντὸς ὑπὸ ληστῶν ζημιωθέντος».

(*) Ἐν Κωδικῷ Δυσθουινώτου Ποινικῆς Δικονομίας σελ. 778 κατὰ λάθος φέρεται 300 δρ.

§ 8. Προλεγόμενα τῆς μελέτης ταύτης.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι πάντες οἱ ἱστορικοὶ ἢ οἱ συγγραφεῖς ἐκθέτουσιν ἐν ἀρχῇ τῆς μελέτης τῶν τὰ αἰτία, ἅτινα τοὺς παρεκίνησαν εἰς τοῦτο, ὡς ὁ Ἡρόδοτος ἐκθέτει ἐν ἀρχῇ τῆς ἱστορίας του τὰ αἰτία, ἅτινα παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ διηγηθῇ τὰ τῶν Αἰγυπτῶν γυναικῶν· τὸ παράδειγμα τοῦτο μιμούμενος καὶ ἐγὼ ἐν τέλει τῆς εἰσαγωγῆς ἐκθέτω τοὺς λόγους, αἵτινες μὲ προέτρεψαν εἰς τὴν μελέτην ταύτην.

Ὁ Σεβαστὸς καὶ πολῦτιμος φίλος κ. Μιχαὴλ Σακελλαρίου, ἀρχαῖος νομικὸς καὶ ἤδη ἐγκριτὸς δημοσιογράφος κατὰ σύστημα πρωτότυπον ἀληθῶς προασπιζόμενος τῶν ἐλευθεριῶν τῆς πατρίδος, παρατυχῶν με καθ' ὁδὸν μοὶ λέγει: «Φίλε μου, φρονῶ ὅτι δλοι Σας ἐπλανήθητε εἰς τὴν ἐρμηνείαν τοῦ Νόμου περὶ ληστείας. Μελέτησον τὰ πρακτικὰ τῆς Βουλῆς τοῦ 1871 καὶ θὰ πεισθῆς ὅτι δὲν ἔχεις δίκαιον νὰ φρονῆς ὅτι ὁ νόμος δὲν ἔχει ἀναδρομικὴν ἰσχύν.

Συνεζητήσαμεν ἐπὶ μακρὸν τὸν Νόμον· τῷ ὑπεσχέθην δὲ ὅτι κατ' ἴδαν θέλω τὸν μελετήσῃ καὶ θέλω ἐκθέσῃ τὰς γνώμας μου ἐπ' αὐτοῦ ἐν πλήρῃ συστήματι ἐπιστημονικῆς ἐρμηνείας· δυντως, εὐτυχῆς νῦν λογιζομαι, ὅτι φέρω εἰς τὴν δημοσιότητα πλήρη ἐρμηνείαν τοῦ Νόμου ΤΟΔ', εὐχερῶς ἐπανορθώσας προτέραν μου γνώμην, (ἐκτιθερένην ἐν δημοσιογραφικῇ στιγμαίᾳ συνεντεύξει), μιμούμενος τὴν παροιμιώδη τοῦ Παππινιανοῦ ἀρετὴν «τοῦ εὐχερῶς ἀνακαλεῖν πεπλανημένας δοξασίας» κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Νομοδιδασκάλου Σαβίνου, ὃν μνημονεύων ὁ Κουτάκιος εὐχεταὶ ἀπὸ μέσης καρδίας νὰ χρησιμεύσῃ τοῦτο ὡς μᾶθημα εἰς τοὺς συγχρόνους τὸν νομικοῦς. (Observ τόμ. II 37 στήλη 94). Πάντα τὰ ἀνωτέρω ἐξέθεσα πρὸς δικαιολογίαν τοῦ βιβλίου, ὅπερ παραδίδω εἰς τὸν ἐπιστημονικὸν ἔλεγχον τῶν ἀναγνωστῶν, εἰς οὓς ὑπενθυμίζω ὅτι ἡ μὲν τέχνη δύσκολος, ἡ κριτικὴ δὲ τοῦ προφορικοῦ λόγου εὐκολος.

Res et non verba οἱ ὁρεγόμενοι νὰ ἐπικρίνωσιν ἄς μεταχειρισθῶσιν.

Ἐγραφον ἐν Πάτραις τῇ 13 Ἰουλίου 1902.

ΥΠΟ ΤΑ ΠΙΕΣΤΗΡΙΑ

Μέρος Δεύτερον

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ

Μέρος Τρίτον

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

Μέρος Τέταρτον

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΚΟΙΝΟΥ

Καὶ

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟΥ ΝΟΜΟΥ

Περὶ

ΛΗΣΤΕΙΑΣ

Παράρτημα

ΕΠΙΒΑΛΛΟΜΕΝΑΙ

ΜΕΤΑΡΡΙΘΜΗΣΕΙΣ

Τιμᾶται μιᾶς Δραχμῆς.
